

Kaupunginhallitus, § 203, 15.06.2026
Kaupunginhallitus, § 221, 17.08.2026

§ 221

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2028-2029 lähtökohdat / Lautakunta-kohtaiset raamit

LAPDno-2026-369

Kaupunginhallitus, 15.06.2026, § 203

Valmistelijat / lisätiedot:

Anne Marjamäki, Talouspäällikkö, anne.marjamaki@lapua.fi

Hallintosäännön 54 § mukaan kaupunginhallitus hyväksyy talousarvion suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Talousarviovalmistelun käynnistämiseksi kaupunginhallitukselle esitellään vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman valmistelun lähtökohdat ja kaupungin talouden kokonaistilannetta kuvaava viitekehys. Ennen varsinaisen talousarviovalmistelun käynnistymistä järjestettiin valtuuston päiväkoulut 28.5 ja 9.5.2026. Tilaisuuksissa käsiteltiin talousarvion valmisteluun liittyviä näkökohtia, kaupungin talouden näkymiä ja koulujen palveluverkkoon liittyviä kysymyksiä. Tilaisuuksissa käytiin asiasta keskustelua ja valtuutetuilla oli mahdollisuus tuoda esiin näkemyksiään.

Aiemmista talousarviokierroksista poiketen lautakunta-kohtaisia talousarviokehyksiä ei tässä vaiheessa aseteta. Talousarvion jatkovalmistelussa arvioidaan palveluverkkoon, palvelutasoon ja kaupungin talouden tasapainoon vaikuttavia tekijöitä ja niiden vaikutuksia kaupungin talouteen. Tämän vuoksi valmistelun ensimmäisessä vaiheessa tarkastellaan kaupungin kokonaistalouden raamikehystä nykytilanteen perusteella, joka pohjautuu tilinpäätökseen 2025, vuoden 2026 talousarvioon, käytettävissä oleviin talousennusteisiin sekä valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman ennustelukuihin.

Valtiovarainministeriön kevään 2026 kuntatalousohjelman mukaan kuntatalouden näkymät ovat haasteelliset. Kuntatalouteen kohdistuu samanaikaisesti useita kustannuksia lisääviä tekijöitä, kuten palkkaratkaisut, työllisyyspalveluiden rahoitusvastuut, valtionosuuksiin kohdistuvat muutokset sekä investointitarpeet. Vaikka verotulojen ennakoidaan valtakunnallisesti kasvavan lähivuosina, kuntatalouden tulojen ja menojen välinen rakenteellinen epätasapaino jatkuu ja edellyttää kunnissa pitkäjänteisiä talouden tasapainottamistoimenpiteitä.

Vuonna 2025 Lapuan kaupungin tilikauden tulos oli 0,27 milj. euroa ylijäämäinen ja taseessa oleva ylijäämä oli vuoden lopussa 27,6 milj. euroa. Toimintatuotot olivat 11,3 milj. euroa ja toimintakulut 48,6 milj. euroa, joista henkilöstökulujen osuus oli 30,4 milj. euroa. Verotuloja kertyi 30,9 milj. euroa ja valtionosuuksia 14,6 milj. euroa, jolloin verorahoituksen kokonaismäärä oli 45,5 milj. euroa. Vuosikate oli 7,6 milj. euroa ja kattoi poistot 103,7-prosenttisesti. Nettoinvestoinnit nousivat 12,8 milj.

euroon, minkä seurauksena lainamäärä kasvoi 67,8 milj. euroon eli 4 871 euroon asukasta kohden.

Talousarvion laadintaperusteet ja talouskehys vuodelle 2027

Vuoden 2027 talousarvion kokonaistalouden raamikehyksen perusteella kaupungin talous muodostuu nykyisillä lähtötiedoilla merkittävästi alijäämäiseksi. Raamikehys on tässä vaiheessa n. -2,8 milj. euroa alijäämäinen ja vuosikate on vain 4,5 milj. euroa. Talousarvioraami sisältää tiedossa olevien palkankorotusten vaikutukset henkilöstömenoihin. Sen sijaan muihin toimintamenoihin kohdistuvia kustannustason nousuja ei ole kaikilta osin voitu huomioida talousarvioraamissa, koska raamikehyksen alijäämä kasvaisi entisestään.

Vuoden 2027 talousarvioraamissa toimintatuottojen kasvuksi on arvioitu 1 prosentti vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Toimintatuottoihin liittyy kuitenkin epävarmuutta erityisesti hyvinvointialueen käyttöön jäävien toimitilojen osalta, minkä vuoksi lopullinen taso todennäköisesti poikkeaa nykyisestä. Toimintakulujen merkittävin kasvu kohdistuu henkilöstökuluihin. Vuoden 2027 yleiskorotusten arvioidaan kasvattavan henkilöstökuluja noin 3,9 prosenttia talousarvion 2026 tasoon verrattuna. Muiden toimintakulujen osalta käytettävissä oleva taloudellinen liikkumavara on erittäin rajallinen joten toimialojen tulee suunnitella toimia entistä kustannustehokkaammaksi. Muiden toimintakulujen osalta lähtökohtana on käytännössä menokasvun hillitseminen ja kustannustason pitäminen mahdollisimman maltillisena.

Talousarvioraamin verotulot on arvioitu Kuntaliiton verokehikon perusteella. Kiinteistöverotulojen osalta laskelmia tarkennetaan valmistelun edetessä. Valtionosuudet perustuvat valtiovarainministeriön ennakkolaskelmiin ja ne tarkentuvat syksyn aikana.

Korkokulut on arvioitu nykyisten korkoennusteiden ja arvioidun lainamäärän perusteella, mutta toteutuviin korkomenoihin vaikuttavat korkokehityksen lisäksi investointien toteutumisen aiheuttama lainanotto sekä tilikauden toteutumisen tilanne. Vuoden 2027 nettoinvestointien katoksi tulee asettaa korkeintaan 6,6 milj. euroon. Uimahallihankkeen vuoden 2027 rakennuskustannukset eivät sisälly investointikattoon. Lainamäärän arvioidaan kasvavan vuoden 2027 aikana uuden uimahallin rakentamisen vuoksi. Uimahalli-investoinnin valmistumisen jälkeen investointikaton noudattaminen ja investointien priorisointi korostuvat, jotta lainanottotarve vähenee ja lainakantaa saadaan vähennettyä.

Investoinneista tulee laatia priorisointilista toimialoittain, investoinnin jaksottuessa useammalle vuodelle tulee investoinnista esittää myös sen kokonaiskustannusarvio. Myös investointien kustannusarviot tulee esittää luotettavalla tavalla, jotta voidaan varmistua, että investointi ei todellisuudessa nouse merkittävästi arvioitua suuremmaksi. Investointikaton ja investointien priorisointi on tärkeää, sillä hallitulla investointitasolla voidaan hillitä lainakannan kasvua ja

rahoituskustannusten kasvua.. Lisäksi investointien määrä vaikuttaa kassavarojen riittävyteen, joten investointien suunnittelussa on tärkeä varmistaa myös rahoitusaseman tasapaino ja maksuvalmiuden ylläpitäminen.

Talousarvion kokonaiskehykseen ei ole valmistelun tässä vaiheessa vielä pystytty huomioimaan kaikkia vuoden 2027 kustannusvaikutuksia, koska nämä vaikutukset arvioidaan täsmällisemmin lautakunnissa. Kehyksessä ei ole toistaiseksi huomioitu muun muassa uuden uimahallin käyttöönotosta aiheutuvia käyttötalousvaikutuksia, mahdollisia toimitilojen purkukustannuksia eikä työllisyyspalveluiden kustannuskehitykseen liittyviä muutoksia. Näiden vaikutukset tarkentuvat talousarviovalmistelun aikana.

Toiminnallisten tavoitteiden tulee perustua kaupungin strategiaan ja niiden toteutumista tulee voida arvioida luotettavasti. Lautakuntien tulee valmistella talousarvioesityksensä siten, että esitykset perustuvat palvelujen järjestämisen kannalta välttämättömiin tarpeisiin kustannustehokkaasti. Mahdolliset kehittämistarpeet tulee rahoittaa olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Rahoituksen tulee olla valmisteluvaiheessa osoitettavissa, eikä talousarvioesityksiin tule sisällyttää avoimia rahoituskysymyksiä.

Koska kaupungin vuoden 2027 talouskehys on kokonaisuutena merkittävästi alijäämäinen, tulee talousarviovalmistelussa kiinnittää erityistä huomiota menojen kasvun hillintään sekä toiminnan kustannustehokkuuteen. Talousarvioesityksiin ei lähtökohtaisesti tule sisällyttää uusia palveluja, toiminnan laajennuksia tai muita pysyviä menolisäyksiä. Lautakuntien tulee talousarviovalmistelun yhteydessä arvioida toimintaansa ja etsiä mahdollisuuksia kustannusten hillintään sekä toiminnan tehostamiseen. Henkilöstösuunnittelussa tulee huomioida henkilöstön eläköityminen. Vapautuvien tehtävien osalta tulee arvioida mahdollisuudet tehtävien uudelleenjärjestelyihin ennen tehtävän uudelleen täyttämistä. Talousarviovalmistelussa tulee huomioida henkilöstöresurssit, palveluverkko, toimitilat sekä palveluiden järjestämistavat. Kaikki tiedossa olevat säästökohteet ja taloudelliset vaikutukset tulee ottaa huomioon talousarvioesityksissä.

Lautakuntien tulee käsitellä talousarvioesityksensä kaupunginhallituksen hyväksymien valmisteluperiaatteiden mukaisesti.

Talousarviovalmistelun tavoitteena on kaupungin palveluiden järjestäminen käytettävissä olevien taloudellisten resurssien puitteissa. Valmistelun yhteydessä tulee arvioida palveluverkkoa, investointitasoa sekä muita kaupungin talouteen merkittävästi vaikuttavia ratkaisuja.

Koska alustava talouskehys on alijäämäinen n. -2,8 milj. euroa ja vuosikate on vain 4,5 milj. euroa, talouden tasapainottaminen edellyttää toimenpiteitä. Lisäksi on huomioitava, että alustava raamikehtys ei sisällä vielä kaikkia tulevia kustannusvaikutuksia joten alijäämä voi vielä kasvaa. Mikäli riittävää tasapainoa ei saavuteta menojen kasvua hillitsemällä ja toimintaa tehostamalla, tulee myös kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosenttien tasoa tarkastella.

Kaupungin hyväksymä toimenpideohjelma tulee ottaa huomioon talousarviovalmistelussa arvioitaessa palvelutuotannon tehokkuutta, tuottavuutta, palvelutasoa ja palveluverkkoa.

Sisäisiä vuokria ei huomioida talousarvion valmistelun alkuvaiheessa, vaan niistä annetaan erilliset ohjeet talousarviovalmistelun edetessä.

Talousarviolaadinnan edetessä arvioita ja laskelmia täydennetään tarvittaessa.

Talousarvion 2027 tekniset laadintaohjeet ja vuoden 2027 kokonaisraami ovat oheismateriaalina.

Ehdotus

Esittelijä: Satu Kankare, Kaupunginjohtaja

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2027 talousarvion laadinnassa noudatettavat pääperiaatteet ja lautakunnille annettavat talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2028 - 2029 laadintaohjeet.

Päätös

Kaupunginjohtaja alusti asiaa. Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan ehdotuksen keskustelun jälkeen.

Tämän asian käsittely keskeytettiin klo 17.30 - 19.49 väliseksi ajaksi, koska kaupunginhallitus käsitteli §:t 204 ja 211 tuona aikana. Kaupunginhallitus palasi tämän asian käsittelyyn ja päätöksentekoon klo 20.00.

Kaupunginhallitus, 17.08.2026, § 221

Valmistelija / lisätiedot:

Anne Marjamäki, Talouspäällikkö, anne.marjamaki@lapua.fi

Kaupunginhallitus käsitteli 15.6.2026 vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028–2029 taloussuunnitelman valmistelun lähtökohtia sekä kaupungin kokonaistalouden alustavaa raamikehystä. Tuolloin lautakuntakohtaisia talousarvioraameja ei vielä asetettu, vaan tarkastelu perustui kaupungin kokonaistalouden tilanteeseen käytettävissä olevien ennusteiden pohjalta.

Talousarvioraamia on tarkennettu muun muassa verotuloja ja valtionosuuksia koskevien päivitettyjen ennusteiden perusteella. Lisäksi kaupunginhallituksen sote-tilojen vuokrat on päivitetty raamiin vastaamaan nykytilannetta, mikä on heikentänyt talousarvioraamia entisestään. Raamikehykseen liittyvät keskeiset epävarmuustekijät ovat yhä samat kuin kesäkuussa laaditussa ensimmäisessä raamikehyksessä. Vuoden

2027 talousarvioraami on noin 3,7 milj. euroa alijäämäinen ja vuosikate on noin 3,6 milj. euroa.

Lautakuntien raamit on muodostettu vuoden 2026 talousarvion pohjalta. Palveluverkon osalta perusraami on muodostettu nykytilanteen pohjalta, eikä siinä ole voitu ennakoida mahdollisten palveluverkkopäätösten vaikutuksia. Raamilaskelmaan ei myöskään sisälly esimerkiksi uuden uimahallin käyttöönotosta aiheutuvia käyttötalousvaikutuksia. Arviot tarkentuvat lautakuntien talousarviovalmistelun edetessä.

Talousarviovalmistelun ohjaamiseksi lautakunnille asetetaan tässä vaiheessa liitteen mukaiset toimintakateraamit. Lautakuntakohtaiset perusraamit on muodostettu jo lähtökohtaisesti tiukoiksi ja ne edellyttävät menojen kasvun hillitsemistä sekä toiminnan kustannustehokkuuden parantamista. Perusraamien mukainen talous muodostuu alijäämäiseksi, minkä vuoksi talouden tasapainottaminen edellyttää lautakunnilta merkittäviä säästötoimenpiteitä. Lautakuntien tulee talousarvioesityksissään arvioida toimintaansa, palveluverkkoa, henkilöstöresursseja, toimitilojen käyttöä sekä palveluiden järjestämistapoja ja esittää toimenpiteitä säästötavoitteiden saavuttamiseksi. Toimenpiteiden valmistelu tulee käynnistää osana vuoden 2027 talousarviovalmistelua tavoitteena hillitä kustannuskehitystä ja saavuttaa taloudellisia vaikutuksia talousarvio- ja suunnitelmakauden aikana.

Kokonaisraamin laskelmissa ei ole huomioitu kunnallisveroprosentin mahdollista muuttamista. Talouden tasapainottamisen lähtökohtana ovat menojen kasvua hillitsevät ja toimintaa tehostavat toimenpiteet.

Lautakuntakohtaiset talousarvioraamit ja säästötavoitteet sekä päivitetty kokonaistalouskehys ovat oheismateriaalina. Talousarviolaadinnan edetessä arvioita ja laskelmia päivitetään tarvittaessa.

Ehdotus

Esittelijä: Satu Kankare, Kaupunginjohtaja

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1. hyväksyä vuoden 2027 päivitetyn kokonaisraamin ja
2. hyväksyä liitteen mukaiset lautakuntakohtaiset toimintakateraamit ja säästötavoitteet.

Päätös

Kaupunginjohtaja alusti asiaa. Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan ehdotuksen keskustelun jälkeen.

Muutoksenhakukielto

§221

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

- Tähän päätökseen, joka koskee vain valmistelua ja täytäntöönpanoa, ei saa hakea muutosta.
(Kuntalaki 136 §)
- Tähän päätökseen, joka koskee hankinto-oikaisua, ei saa hakea muutosta.
(Hankintalaki 135 §)
- Tähän päätökseen, jolla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta, ei saa hakea muutosta.
(Etuostolaki 22 § 3 mom.)
- Tähän oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen, joka koskee verotusta, ei saa hakea muutosta
(Veronkantolain 51 §:n 1 mom. ja 50 §:n 7 mom.)